

ASSIGNATURA: DEMOGRAFIA
CODI: 23280
PROFESSOR: ENRIC MENDIZÁBAL RIERA

PROGRAMA

1 INTRODUCCIÓ

- Qué és la demografia
- Història de la demografia

2 EL CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ

- El creixement de la població com el fil conductor dels estudis demogràfics
- Història de la població mundial
- Història de la població de Catalunya
- La transició demogràfica

3 ELEMENTS PER L'ANÀLISI DEMOGRÀFICA

- Les fonts de dades demogràfiques: censos, moviment natural de la població, registres, padrons, enquestes. Les publicacions principals.
- La referència temporal: el diagrama de Lexis
- Taxes, proporcions, quocients
- L'estandardització

4 LA MORTALITAT

- La taula de vida: conceptes i funcions
- L'estudi de les causes de mort
- Les diferències socials davant la mort

5 LA FECUNDITAT

- Conceptes i mesura de la fecunditat
- Determinants de la fecunditat
- Història de la fecunditat

6 LES MIGRACIONS

- Conceptes i indicadors de les migracions
- La transició de la mobilitat
- Història de les migracions

7. LES CARACTERÍSTIQUES DE LA POBLACIÓ

- L'estructura per sexe i edat. Les piràmides de població
- L'activitat de la població
- La instrucció de la població

8 LES QÜESTIONS CANDENTS EN DEMOGRAFIA

- La davallada de la fecunditat
- Les polítiques de població
- Les projeccions de població
- El futur de la població: població i recursos

OBJECTIUS

Un primer objectiu d'aquesta assignatura és la de tenir present que en les causes i els efectes de qualsevol aspecte de la societat que s'estudiï, la població juga un paper cabdal. Lligat amb això, un segon objectiu és el de saber interpretar les dades demogràfiques de la població de qualsevol territori és un coneixement necessari per qualsevol persona interessada en la societat actual. Un tercer objectiu és el de saber perquè hi ha diferències entre les dades demogràfiques dels diversos països i regions del món. Finalment, un quart objectiu és que les i els alumnes de l'assignatura reflexionin sobre les qüestions que afecten a la població mundial i arribin a tenir opinions personals sobre aquesta temàtica.

NOTA

Per fer demografia es requereix, necessàriament, haver de treballar amb números. Per tant, per a realitzar l'assignatura de Demografia és indispensable venir a classe amb calculadora, regla, llapis i goma, així com amb el dossier de pràctiques. De totes formes, tenint present que la Llicenciatura d'Humanitats té una vessant de "lletres" molt marcada, es farà especial insistència en la interpretació dels resultats més que no pas en efectuar càlculs excessivament sofisticats.

AVALUACIÓ

Per aprovar l'assignatura s'ha de fer un examen final de preguntes curtes (amb apunts i llibres) i un treball sobre mortalitat, fecunditat, estructura i migracions d'un país del món. S'han d'aprovar ambdós exercicis independentment.

Per a la discussió a classe del tema 8, s'ha de llegir obligatòriament la novel·la d'Amin MAALOUF *El primer siglo después de Beatrice*, publicada per Alianza Editorial.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- ABELLÓN, A. *et alii.* (1991), *La población del mundo*, Madrid, S'ntesis
- CHESNAIS, J.C., (1991), *La population du monde. De l'Antiquité à 2050*, Paris, Bordas
- CIPOLLA, C. (1978). *Historia económica de la población mundial*. Barcelona: Crítica.
- FLINN, M.W. (1989), *El sistema demográfico europeo, 1500-1820*, Barcelona, Crítica
- GARRIDO MEDINA, L. i GIL CALVO, E., editors (1993), *Estrategias familiares*, Madrid, Alianza
- HARRIS, M. i ROSS, E.B. (1991), *Muerte, sexo y fecundidad. La regulación demográfica en las sociedades preindustriales y en desarrollo*, Madrid, Alianza
- LIVI-BACCI, M. (1990), *Historia mínima de la población mundial*, Barcelona, Ariel
- LIVI-BACCI, M. (1993). *Introducción a la demografía*. Barcelona: Ariel.
- NOIN, D. (1991), *Atlas de la population mondiale*, París, Reclus-La Documentation Française
- NUÑEZ, C.E. i TORTELLA, G., editors (1993), *La maldición divina. Ignorancia y*

- atraso económico en perspectiva histórica*, Madrid, Alianza
- OLIVERA, A. (1993), *Geografía de la salud*, Madrid, Síntesis (Col. Espacios y Sociedades), 160 p.
- PUYOL, R. *et alii* (1993), *Los grandes problemas actuales de la población*, Madrid, Síntesis
- TAPINOS, G. (1988). *Elementos de demografía*. Madrid: Espasa Calpe.
- VALLIN, J. (1995), *La población mundial*, Madrid, Alianza Editorial
- VINUESA, J. (1982). *El estudio de la población* Madrid: Instituto de Estudios de Administració Local.